

Dohovor proti dopingu Rady Európy (T-DO)

Svetový antidopingový kódex

ZOZNAM ZAKÁZANÝCH LÁTOK A METÓD 2009

MEDZINÁRODNÁ NORMA

Oficiálny text *Zoznamu zakázaných látok a metód* aktualizuje Svetová antidopingová agentúra (*WADA*) a je publikovaný v angličtine a francúzštine. V prípade akéhokoľvek rozporu medzi anglickou a francúzskou verziou bude určujúca anglická verzia.

V prípade akýchkoľvek nezrovnalostí medzi oficiálnym textom a slovenskou verziou je rozhodujúce anglické znenie.

Tento zoznam je platný s účinnosťou od 1. januára 2009.

ZOZNAM ZAKÁZANÝCH LÁTOK A METÓD 2009 SVETOVÝ ANTIDOPINGOVÝ KÓDEX

Platný od 1. januára 2009

Použitie akéhokoľvek lieku je limitované lekársky odôvodnenou indikáciou.

Všetky *Zakázané látky* budú považované za „Špecifické látky“ okrem látok zo skupín S1, S2, S.4.4 a S6.a, a *Zakázaných metód* M1, M2 a M3.

TRVALO ZAKÁZANÉ LÁTKY A METÓDY (POČAS SÚŤAŽE AJ MIMO SÚŤAŽE)

ZAKÁZANÉ LÁTKY

S1. ANABOLICKÉ LÁTKY

Anabolické látky sú zakázané.

1. Androgénne anabolické steroidy (AAS)

a. Exogénne* AAS, zahrňujúce:

1-androsténdiol (5 α -androst-1-én-3 β ,17 β -diol); **1-androsténdión** (5 α -androst-1-én-3,17-dión); **bolandiol** (19-norandrosténdiol); **bolasterón**; **boldenón**; **boldión** (androsta-1,4-dién-3,17-dión); **danazol** (17 α -etylnyl-17 β -hydroxyandrost-4-én[2,3-d]isoxazol); **dehydrochlormetyltestosterón** (4-chloro-17 β -hydroxy-17 α -metylandrosta-1,4-dién-3-ón); **desoxymetyltestosterón** (17 α -metyl-5 α -androst-2-én-17 β -ol); **drostanolón**; **etylestrenol** (19-nor-17 α -pregn-4-én-17-ol); **fluoxymesterón**; **formebolón**; **furazabol** (17 β -hydroxy-17 α -metyl-5 α -androstano[2,3-c]-furazán); **gestrinón**; **4-hydroxytestosterón** (4,17 β -dihydroxyandrost-4-én-3-ón); **kalusterón**; **klostebol**, **mestanolón**; **mesterolón**; **metenolón**; **metandienón** (17 β -hydroxy-17 α -methylandrosta-1,4-dién-3-ón); **metandriol**; **metasterón** (2 α , 17 α -dimetyl-5 α -androstán-3-ón-17 β -ol); **metyldienolón** (17 β -hydroxy-17 α -metylestra-4,9-dién-3-ón); **metyl-1-testosterón** (17 β -hydroxy-17 α -metyl-5 α -androst-1-én-3-ón); **metylnortestosterón** (17 β -hydroxy-17 α -metylestr-4-én-3-ón); **metyltrienolón** (17 β -hydroxy-17 α -metylestra-4,9,11-trién-3-ón); **metyltestosterón**; **mibolerón**; **nandrolón**; **19-norandrosténdión** (estr-4-én-3,17-dión); **norboletón**; **norklostebol**; **noretandrolón**; **oxabolón**; **oxandrolón**; **oxymesterón**; **oxymetolón**; **prostanazol** (17 β -hydroxy-5 α -androstano[3,2-c]pyrazol); **quinbolón**; **stanozolol**; **stenbolón**; **1-testosterón** (17 β -hydroxy-5 α -androst-1-én-3-ón); **tetrahydrogestrinón** (18 α -homo-pregna-4,9,11-trién-17 β -ol-3-ón); **trenbolón** a iné látky s podobnou chemickou štruktúrou alebo podobnými biologickými účinkami.

b. Endogénne** AAS, pokiaľ sú podané exogénne:

androsténdiol (androst-5-én-3 β ,17 β -diol); **androsténdión** (androst-4-én-3,17-dión); **dihydrotestosterón** (17 β -hydroxy-5 α -androstán-3-ón); **prasterón**

(dehydroepiandrosterón, DHEA); **testosterón** a nasledujúce metabolity a izoméry:

5 α -androstán-3 α ,17 α -diol; 5 α -androstán-3 α ,17 β -diol; 5 α -androstán-3 β ,17 α -diol; 5 α -androstán-3 β ,17 β -diol; androst-4-én-3 α ,17 α -diol; androst-4-én-3 α ,17 β -diol; androst-4-én-3 β ,17 α -diol; androst-5-én-3 α ,17 α -diol; androst-5-én-3 α ,17 β -diol; androst-5-én-3 β ,17 α -diol; 4-androsténediol (androst-4-én-3 β ,17 β -diol); 5-androsténedión (androst-5-én-3,17-dión); epi-dihydrotestosterón; epitestosterón; 3 α -hydroxy-5 α -androstán-17-ón; 3 β -hydroxy-5 α -androstán-17-ón; 19-norandrosterón; 19-noretiocholanolón.

[Poznámka ku skupine S1.1b:

V prípade, ak je telo schopné produkovať anabolický androgénny steroid prirodzenou cestou a možno predpokladať, že vzorka obsahuje túto zakázanú látku, bude to ozámené ako nepriaznivý analytický nález vtedy, ak sa koncentrácia zakázanej látky alebo jej metabolitov alebo indikátorov a/alebo ak sa akýkoľvek iný prislúchajúci pomer(y) vo vzorke športovca významne odchyľuje od rozmedzia hodnôt, ktoré sa normálne vyskytujú v ľudskom organizme do tej miery, že nezodpovedajú normálnej endogénnej produkcii. Vzorka sa nebude považovať za vzorku s obsahom zakázanej látky v prípade, ak športovec preukáže, že koncentrácia zakázanej látky alebo jej metabolitov alebo indikátorov a/alebo prislúchajúci pomer(y) vo vzorke športovca sú spôsobené fyziologickým alebo patologickým stavom.

Pokiaľ možno akoukoľvek spoľahlivou analytickou metódou (napr. IRMS) preukázať, že zakázaná látka obsiahnutá vo vzorke športovca je exogénneho pôvodu, laboratórium nahlási nepriaznivý analytický nález vo všetkých prípadoch a pri jej akejkolvek koncentrácii. V takomto prípade nie je potrebné vykonať ďalšie vyšetrenie.

Aj keď sa hodnoty výsledku analýzy významne nelíšia od rozmedzia normálne sa vyskytujúcich hodnôt u ľudí a nijaká spoľahlivá analytická metóda (napr. IRMS) nepreukázala exogénny pôvod zakázanej látky, ale existujú závažné známky možného použitia zakázanej látky, ako napr. porovnanie s endogénnymi referenčnými profilmi steroidov, alebo keď laboratórium oznámi pomer T/E vyšší ako štyri (4) ku jednej (1) a akákoľvek spoľahlivá analytická metóda (napr. IRMS) nepreukázala exogénny pôvod látky, vykoná príslušná antidopingová organizácia ďalšie vyšetrenia porovnávaním výsledkov predchádzajúcich testov alebo vykonaním následných testov.

Ak je vyžadované takéto ďalšie vyšetrenie, potom laboratórium oznámi výsledok ako neobvyklý ale nie ako nepriaznivý. Pokiaľ oznámi laboratórium, pri použití nejakej spoľahlivej analytickej metódy (napr. IRMS) exogénny pôvod zakázanej látky, nie je potrebné vykonávať ďalšie skúmanie vzorky a bude sa považovať za preukázané, že vzorka obsahuje túto zakázanú látku. Pokiaľ sa nepoužila dodatočná spoľahlivá analytická metóda (napr. IRMS) a nie sú k dispozícii výsledky minimálne troch predchádzajúcich testov, vykoná príslušná antidopingová organizácia zistenie longitudinálneho profilu športovca, a to realizáciou minimálne troch testov bez predchádzajúceho oznámenia v období následných 3 mesiacoch. Výsledok ktorý vyvolal toto longitudinálne sledovanie bude oznámený ako neobvyklý. V prípade ak longitudinálny profil športovca, ktorý sa podrobil následným testom, nie je fyziologicky normálny, výsledok sa oznámi ako nepriaznivý analytický nález.

V extrémne ojedinelých individuálnych prípadoch môže byť vo vzorke moču trvale dokazovaná prítomnosť boldenónu endogénneho pôvodu vo veľmi nízkych koncentráciách nanogramov na mililiter (ng/ml). Pokiaľ laboratórium takúto veľmi nízku koncentráciu boldenónu nahlásilo a použitím spoľahlivej analytickej metódy (napr. IRMS) nebol preukázaný exogénny pôvod zakázanej látky, môže byť

stanovené aj ďalšie skúmanie vykonaním následných testov.

V prípade ak laboratórium oznámilo nepriaznivý analytický nález 19-norandrosterónu, bude sa to považovať za vedecký a presvedčivý dôkaz exogénneho pôvodu zakázanej látky. V takomto prípade nie je potrebné vykonávať ďalšie vyšetrenia.

V prípade, že športovec nie je ochotný spolupracovať pri následných vyšetreniach, vzorka športovca sa bude považovať za vzorku obsahujúcu zakázanú látku.]

2. Iné anabolické látky sú najmä:

klenbuterol, selektívne modulatory androgénových receptorov (SARMs), tibolón, zeranol, zilpaterol.

Pre účely tejto časti (skupina S1):

**“exogénny” sa vzťahuje na látku, ktorú ľudský organizmus nedokáže produkovať prirodzeným spôsobom.*

***“endogénny” sa vzťahuje na látku, ktorú ľudský organizmus dokáže produkovať prirodzeným spôsobom.*

S2. HORMÓNY A PRÍBUZNÉ LÁTKY

Zakázané sú nasledujúce látky a ich uvoľňujúce faktory:

- 1. látky stimulujúce erytropoézu (napr. erythropoetín (EPO), darbepoetín (dEPO), hematid);**
- 2. rastový hormón (GH), inzulínu podobné rastové faktory (napr.: IGF-1), mechano rastové faktory (MGFs);**
- 3. choriogonadotropín (CG) a luteinizačný hormón (LH) zakázané iba u mužov;**
- 4. insulíny;**
- 5. kortikotropíny.**

a ďalšie látky s podobnou chemickou štruktúrou alebo podobnými biologickými účinkami.

[Poznámka ku skupine S2:

Ak športovec nemôže preukázať, že koncentrácia bola spôsobená fyziologickým alebo patologickým stavom, vzorka sa bude považovať za vzorku obsahujúcu zakázanú látku (ako je uvedené vyššie) v prípade, keď koncentrácia zakázanej látky alebo jej metabolitov a/alebo akýchkoľvek prislúchajúcich pomerov alebo indikátorov vo vzorke športovca dosahuje kritériá positivity stanovené WADA alebo inak prekročí hodnoty normálne stanovované v ľudskom organizme do tej miery, že tieto nezodpovedajú normálnej endogénnej produkcii.

Pokiaľ laboratórium oznámilo, na základe použitia spoľahlivej analytickej metódy, že zakázaná látka je exogénneho pôvodu, znamená to, že vzorka obsahuje zakázanú látku a výsledok bude oznámený ako nepriaznivý analytický nález.]

S3. BETA-2 AGONISTY

Všetky prípravky s obsahom beta-2 agonistov, vrátane ich D- a L-izomérov sú zakázané.

Výnimkou je formoterol, salbutamol, salmeterol a terbutalín, ak sa podávajú v inhalačnej forme, vyžadujú si však udelenie terapeutickú výnimky v súlade s príslušným ustanovením Medzinárodnej normy pre terapeutické výnimky.

Napriek udeleniu terapeutickú výnimky, nález salbutamolu v koncentrácií vyššej ako 1000 nanogramov v 1 mililitri moču, sa bude považovať za nepriaznivý analytický nález, pokiaľ športovec nepreukáže, že abnormálny výsledok bol spôsobený terapeutickým inhalačným podaním salbutamolu.

S4. HORMONÁLNE ANTAGONISTY A MODULÁTORY

Nasledujúce skupiny látok sú zakázané:

1. **Inhibitory aromatázy** zahrňujúce, ale nie s obmedzením len na ne: **aminoglutetimid, anastrozol, letrozol, exemestán, formestán, testolaktón.**
2. **Selektívne modulátory estrogénových receptorov (SERMs)** zahrňujúce, ale nie s obmedzením len na ne: **raloxifén, tamoxifén, toremifén.**
3. **Iné antiestrogénne látky** zahrňujúce, ale nie s obmedzením len na ne: **cyklofenil, fulvestrant, klomifén.**
4. **Látky modifikujúce funkcie myostatínu** zahrňujúce, ale nie s obmedzením len na ne: **inhibitory miostatínu.**

S5. DIURETIKÁ A INÉ MASKOVACIE LÁTKY

Maskovacie látky sú zakázané. Zahŕňajú:

diuretiká*; **expandéry plazmy** (napr.: intravenózne podanie **albumínu, dextransu, hydroxyetylškrobu a mannitolu**); **probenecid** a iné látky s podobnými biologickými účinkami.

Diuretiká zahrňujú:

acetazolamid, amilorid, bumetanid, furosemid, chlortalidón, indapamid, kanrenón, kyselina etakrynová, metolazón, spironolaktón, tiazidy (napr.: **bendroflumetiazid, hydrochlorotiazid, chlorotiazid**), **triamterén**, a iné látky s podobnou chemickou štruktúrou alebo podobnými biologickými účinkami (okrem drosperinónu, dorzolamidu pri lokálnom podaní a brinzolamidu, ktoré nie sú zakázané).

[Poznámka ku skupine S5:

**** Terapeutická výnimka je neplatná, pokiaľ moč športovca obsahuje diuretikum v kombinácii s prahovou alebo podprahovou koncentráciou inej exogénnej zakázanej látky (látok).]***

ZAKÁZANÉ METÓDY

M1 . ZVYŠOVANIE PRENOSU KYSLÍKA

Zakazuje sa:

1. Krvný doping, vrátane použitia vlastnej (autológnej), homológnej alebo heterológnej krvi alebo produktov červených krviniek a im podobných produktov akéhokoľvek pôvodu.
2. Umelé zvyšovanie spotreby, prenosu alebo prísunu kyslíka, zahrňujúce, ale nie s obmedzením len na ne: **efaproxiral (RSR13), modifikované hemoglobínové prípravky** (napr.: náhrady krvi na báze hemoglobínu, mikrokapsulové hemoglobínové produkty) a **perfluorované chemikálie**.

M2. CHEMICKÁ A FYZIKÁLNA MANIPULÁCIA

1. *Podvádzanie alebo pokus o podvod, za účelom* porušiť integritu a platnosť vzoriek odobratých pri *dopingových kontrolách* je zakázané. Patrí sem, ale nie s obmedzením len na ne: cievkovanie, náhrada, úprava a/alebo zámena moču.
2. Intravenózne infúzie sú zakázané okrem chirurgických zákrokov, lekárskeho zákroku zachraňujúcich život alebo nevyhnutných klinických vyšetrení.

M3. GÉNOVÝ DOPING

Transfer buniek alebo génových elementov alebo neterapeutické použitie buniek, génových elementov alebo farmakologických látok úprave expresie endogénnych génov, ktoré sú schopné zvýšiť športový výkon, je zakázané.

Agonisty receptora delta (PPAR δ) aktivované peroxizomovým proliferátorm /*Peroxisome Proliferator Activated Receptor δ (PPAR δ) agonists*/ (napr.: GW 1516) a PPAR δ -AMP-aktivované agonisty proteínkinázovej osi (AMPK) /*PPAR δ -AMP-activated protein kinase (AMPK) axis agonists* / (napr.: AICAR) sú zakázané.

LÁTKY A METÓDY ZAKÁZANÉ POČAS SÚŤAŽE

Okrem už uvedených skupín S1 až S5 a M1 až M3 sú nasledujúce skupiny počas súťaže zakázané:

ZAKÁZANÉ LÁTKY

S6. STIMULANCIA

Všetky stimulanciá (vrátane oboch ich prípadných optických (D- & L-) izomérov) sú zakázané, s výnimkou derivátov imidazolu pre vonkajšie použitie a stimulancií obsiahnutých v Monitorovacom programe na rok 2009*.

Stimulanciá zahŕňajú:

a: Nešpecifické stimulanciá:

adrafinil; amfepramón; amifenazol; amfetamín; amfetaminil; benzfetamín; benzylpiperazín; bromantán; dimetylamfetamín; etilamfetamín; famprofazón; fendimetrazín; fenetylín; fenfluramín; fenkamín; fenmetrazín; fenproporex; fentermín; 4-fenylpiracetam (karfedón); furfenorex; klorenzorex; kokaín; kropropamid; krotetamid; mafenorex; mafenfermín; metamfetamín(D-); metyléndioxyamfetamín; metyléndioxyamfetamín; mezokarb; modafinil; norfenfluramín; p-metylamfetamín; prolintán.

Stimulancium výslovne nevyjadrené v tomto odstavci sa považuje za špecifické stimulancium.

b: Špecifické stimulanciá (príklady):

adrenalín; efedrín****; etamiván; etilefrín; fenbutrazát; fenkamfamín; fenprometamín; heptaminol; isometheptén; katín***; levmetamfetamín; meklafenoxát; metylefedrín****; metylfenidát; niketamid; norfenefrín; oktopamín; oxilofrín; parahydroxyamfetamín; pemolín; pentetrazol; propylhexedrín; selegilín; sibutramín; strychnín; tuaminoheptán** a iné látky s podobnou chemickou štruktúrou alebo podobnými biologickými účinkami.

Pre účely tejto časti (skupina S6):

* Nasledovné látky zahrnuté do Monitorovacieho programu 2009 (bupropión, fenylefrín, fenylopropanolamín, kofeín, pipradol, pseudoefedrín, synefrín) sa nepovažujú za zakázané látky.

** **Adrenalín**, podaný s lokálnymi anestetikami alebo jeho lokálna aplikácia (napr.: nosná, očná), nie je zakázaný.

*** **Katín** je zakázaný ak jeho koncentrácia v 1 mililitri moču je vyššia ako 5 mikrogramov.

**** **Efedrín a metylefedrín** sú zakázané, ak je ich koncentrácia v 1 mililitri moču vyššia ako 10 mikrogramov.

S7. NARKOTIKÁ

Nasledujúce narkotiká sú zakázané:

buprenorfín, dextromoramid, diamorfín (heroín), fentanyl a jeho deriváty, hydromorfón, metadón, morfín, oxykodón, oxymorfón, pentazocín, petidín.

S8. KANABINOIDY

Kanabinoidy (napr.: hašiš, marihuana) sú zakázané.

S9. GLUKOKORTIKOSTEROIDY

Všetky glukokortikosteroidy, ak sa aplikujú orálne, rektálne, intravenózne alebo intramuskulárne, sú zakázané.

V súlade s Medzinárodnou normou pre terapeutické výnimky musí športovec predložiť vyhlásenie o aplikácii glukokortikosteroidov, ak sú aplikované - intraartikulárne / periartikulárne / peritendinózne / epidurálne / intradermálne injekcie a inhalácia nosom alebo ústami - s výnimkou nižšie uvedených aplikácií.

Lokálne prípravky podávané pri kožných (vrátane ionoforézy / fonoforézy), ušných, nosných, očných ťažkostiach, ťažkostiach okolia análneho otvoru a ťažkostiach ústnej dutiny a ďasien, nie sú zakázané a ich podanie nevyžaduje udelenie terapeutickej výnimky, ani vyhlásenie o ich použití.

LÁTKY ZAKÁZANÉ V URČITÝCH ŠPORTOCH

P1. ALKOHOL

Alkohol (etanol) je zakázaný len počas *súťaže* v nasledujúcich športoch. Detekcia sa bude vykonávať dychovou a/alebo krvnou skúškou. Prahová hodnota porušenia dopingového pravidla (hematologická hodnota) je 0,10 g/l.

- Automobilový šport (FIA)
- Bowling na 9 a 10 kolokov (FIQ)
- Karate (WKF)
- Letecké športy
a parašutizmus (FAI)
- Lukostreľba (FITA,IPC)
- Moderný päťboj (UIPM)
len pre disciplíny so streľbou
- Motocyklový šport (FIM)
- Pentaque a obdobné športy
(IPC “bowls”)
- Vodný motorizmus (UIM)

P2. BETA-BLOKÁTORY

Pokiaľ nie je stanovené inak, beta-blokátory sú zakázané len počas *súťaže* v nasledujúcich športoch.

- Automobilový šport (FIA)
- Biliard a Snooker (WCBS)
- Boby (FIBT)
- Bowling na 9 a 10 kolokov (FIQ)
- Bridž (FMB)
- Curling (WCF)
- Golf (IGF)
- Gymnastika (FIG)
- Jachting (ISAF) (len súťaže s kormidelníkom)
- Letecké športy
a parašutizmus (FAI)
- Lukostreľba (FITA, IPC) (taktiež zakázané *mimo súťaže*)
- Lyžovanie/Snowboard (FIS) (skoky na lyžiach, akrobatické lyžovanie
voľný štýl/U-rampa a snowboard
U-rampa/ big air)
- Motocyklový šport (FIM)
- Moderný päťboj (UIPM) (pre disciplíny zahŕňajúce streľbu)
- Petanque a obdobné športy
(CMSB, IPC bowls)
- Streľba (ISSF, IPC) (zakázané tiež *mimo súťaže*)
- Vodný motorizmus (UIM)
- Zápasenie (FILA)

Beta-blokátory zahrňujú, ale nie s obmedzením len na ne, nasledovné látky:

acebutolol, alprenolol, atenolol, betaxolol, bisoprolol, bunolol, celiprolol, esmolol, karteolol, karvedilol, labetalol, levobunolol, metipranolol, metoprolol, nadolol, oxprenolol, pindolol, propranolol, sotalol, timolol.